

5. Verotusvalmisteluvirasto

Verotusvalmisteluviraston kertomus v:lta 1944 sisälsi seuraavaa:

Kertomusvuoden aikana tuli viraston palvelukseen tai määrättiin sen palveluksessa olevia uusiin virkoihin seuraavasti: liikeosaston käsittelijäksi osastonjohtaja V. Leinonen ja osastonjohtajaksi apulaisosastonjohtaja H. Salin marraskuun 1 p:stä, lukien, osastonjohtajaksi perintöverolautakunnan apulainen E. Dahlberg joulukuun 1 p:stä lukien, osastonjohtajiksi herrat A. Perttula, H. Salin ja N. af Ursin tammikuun 1 p:stä, A. Denisoff helmikuun 1 p:stä ja E. Paakkanen toukokuun 1 p:stä lukien, arkistonhoitajaksi filosofianmaisteri H. Suominen tammikuun 1 p:stä ja toimistoapulaiseksi neiti E. Vainio syyskuun 1 p:stä lukien. Viraston palveluksesta erosivat liikeosaston käsittelijä B. Ahlskog kesäkuun 26 p:stä, osastonjohtaja L. Tiitola syyskuun 30 p:stä, apulaisosastonjohtaja P. Lappalainen marraskuun 30 p:stä ja toimistoapulainen T. Korhonen kesäkuun 30 p:stä lukien.

Viraston ja taksoituslautakunnan anomuksista, esityksistä ja lausunnoista sekä niiden yhteyteen kuuluvista toimenpiteistä mainittakoon seuraavaa:

Taksoituslautakunta esitti tammikuun 3 p:nä, että kunnallisten tuloilmoitusten antoaikaa pidennettäisiin yhdellä kuukaudella eli samaksi kuin valtionveroilmoitusten ja että kunnallisveron ennakkokannanta toimitettaisiin kuluvan vuoden alkupuolella. Tämän esityksen verotusvalmisteluvirasto lähetti tammikuun 7 p:nä kaupunginhallitukselle samalla ehdottaen veronkannannan toimitettavaksi siten, että ennakkoverona kannettaisiin äyriä kohden toukokuussa 2 mk, kesäkuussa 1: 50 mk ja elokuussa samoin 1: 50 mk, sekä että lopullinen kunnallisvero kannettaisiin kahtena eränä syys- ja lokakuussa. Tammikuun 5 p:nä virasto esitti kaupunginhallitukselle, että kaupungin puolesta anottaisiin valtioneuvostolta oikeutta toimittaa v:lta 1943 tapahtuva kansaneläkelaitoksen vakuutusmaksujen määrääminen kunnallistaksoituksen jälkeen sekä näiden maksujen kannanta kunnallisverojen viimeisen kannannan yhteydessä.

Virasto teki asianomaisille viranomaisille useita esityksiä ja anomuksia virkailijainsa vapauttamiseksi tai lomauttamiseksi sotapalveluksesta ja työvelvollisuuden suorittamisesta sillä perusteella, ettei virasto muuten verotustyöhön perehtyneen työvoiman puutteessa voinut aikanaan saada laajoiksi paisuneita ja kiireellisiä tehtäviään suoritetuiksi.

Viraston esityksestä valtion ja kaupungin asianomaiset viranomaiset suostuivat siihen, että viraston kaikille viranhaltijoille saatiin suorittaa kalliinajanlisäystä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin sääntöpalkkaisille viranhaltijoille. Valtion palveluksessa olevien 1 350 mk:n suuruista kuukautista pohjapalkkaa nauttivien 46 toimistoapulaisen anottua palkankorotusta järjestettiin heidän palkkauksensa viraston esityksestä tammikuun 1 p:stä 1945 alkaen siten, että 30 apulaisille myönnettiin 1 600 mk:n kuukautinen pohjapalkka ja jäljellä oleville 16 apulaiselle 1 500 mk:n pohjapalkka kuukaudessa. Konekirjoittajain sitä koskevan anomuksen johdosta korotettiin heidän palkkansa viraston toukokuun 31 p:nä tekemästä esityksestä seuraavasti: kuudesta 41 palkkaluokkaan kuuluvasta virasta kolme siirrettiin 39 ja kolme 40 palkkaluokkaan, neljän

viranhaltijan pohjapalkka korotettiin 1 700 mk:sta 1 800 mk:aan ja kuuden viranhaltijan pohjapalkka 1 350 mk:sta 1 700 mk:aan kuukaudessa. Viraston kesäkuun 8 p:nä tekemästä esityksestä korotettiin arkistonhoitajanviran pohjapalkka 3 075 mk:sta 3 800 mk:aan kuukaudessa tammikuun 1 p:stä 1945 alkaen.

Kesäkuun 7 p:nä virasto ehdotti Suomen väestönsuojelukeskukseksi väestönsuojelumitalin myöntämistä erinäisille viranhaltijoille, jotka olivat osallistuneet ilmapommituksen Unioninkadun 27:ssä—Aleksanterinkadun 28:ssa sijaitsevaan virastotaloon helmikuun 26 p:nä aiheuttaman tulipalon sammutukseen, mikä esitys hyväksyttiin.

Lokakuun 3 p:nä virasto antoi valtion verokomitealle lausuntonsa kunnallisverolainsäädännön muutosehdotuksista, jotka koskivat kiinnitetyn velan korkoja, harkintatarkoitusta ja tulojen jakaantumista eri kuntien kesken.

Viraston heinäkuun 18 p:nä tekemästä esityksestä valtiovarainministeriö ja kaupunginhallitus myönsivät tarpeelliset varat erinäisten yksinkertaistamis-, yhdenmukaistamis- ja tehostamissuunnitelmien toteuttamiseksi, joista tärkein oli uuden, kaikki verovelvolliset käsittävän korttijärjestelmän käyttöönottoaminen. Viraston johtajalle R. Westinille ja sen liikeosastonkäsittelijälle R. Zeidenille kaupunginhallitus myönsi apurahaa opintomatkaa varten Ruotsiin, jossa he tutustuivat sikäläiseen vastaavaan järjestelmään. Kohta edellä mainittujen herrojen palattua opintomatkaltaan taksoituslautakunta piti lokakuun 26 p:nä kaupunginvaltuuston kokoussalissa juhlapöytäkokouksen ja illanvieton lukuisien sellaisten henkilöiden läsnä ollessa, joiden virkatehtäviin kuului valtion tai Helsingin kaupungin verohallinnollisten asioiden tai verovalitusten käsitteleminen. Myös sanomalehtien edustajia ja verotusvalmisteluviraston viranhaltijoita oli kutsuttu tähän tilaisuuteen, jossa esitelmien ja keskustelun muodossa tehtiin selkoa edellä mainitusta opintomatkastasta ja sen tuloksista sekä esitettiin toivomuksia verotusvalmisteluviraston ja sen työn kehittämiseen nähden.

Viraston toukokuun 22 p:nä tekemästä esityksestä, joka hyväksyttiin sekä valtion että kaupungin puolelta, toimeenpantiin virastossa kertomusvuoden loppupuolella järjestely, jonka mukaan viraston johtajan määräämät viranhaltijat suorittivat oman virkansa ohella 500 mk:n palkkiosta kuukaudessa seuraavat lisätehtävät: yksi virkailija toimi liikeosaston ja yksi kiinteistöosaston päällikkönä ja kolme virkailijaa toimi yleisvalvojina ja ohjaajina luonnollisten henkilöiden veroasioita käsittelevillä osastoilla, jotka sitä varten oli jaettu kolmeen ryhmään. Virasto teki marraskuun 9 p:nä ja joulukuun 11 p:nä valtiovarainministeriölle ja kaupunginhallitukselle liikeosaston käsittelijäin lukumäärän lisäämistä koskevan esityksen huomauttaen, että sen hyväksyminen tekisi erityisen tarkastusosaston perustamisen mahdolliseksi. Tällaisen osaston tehtäväksi annettaisiin muilta osastoilta sinne siirrettyjen tarkemman tutkimuksen tarpeessa olevien epäselvien asioiden selvittäminen sekä entistä enemmän kirjanpidontarkastusten toimittaminen, joita ennakkoperintälain mukaan oli suoritettava myös niissä liikkeissä, joille oli myönnetty oikeus veronpidätykseen veromerkkejä käyttämättä. Tämän esityksen tultua hyväksytyksi perustettiin virastoon tammikuun 1 p:stä 1945 alkaen neljä 20 ja kuusi 25 palkkaluokkaan kuuluvaa liikeosaston käsittelijänvirkaa.

Asianvalvojan ja hänen apulaistensa toiminnasta mainittakoon seuraavaa. Veronkavalluksesta nostettiin neljä syytettä. Valtion ja kunnan veroja valvottiin n. 160 vuosihaaste-, vararikko-, pakkohuutokauppa- ja pesäneroasiassa. Sellaisissa tapauksissa, jolloin jälkiverotusoikeutta ei enää ollut, perittiin valtiolle ja kunnalle vahingonkorvauksia n. 40 000 mk. N. 80 virheellisen veroilmoituksen antajaa kuulusteltiin ja kuulustelujen perusteella verotettiin tai jälkiverotettiin asianmukaisesti yli 10 milj. mk:n ilmoittamatonta tuloa ja omaisuutta. Apteekkien, lääkäreiden ja hammaslääkäreiden verotukseen nähden suoritettiin tutkimuksia.

Kaupunginhallituksen käsiteltävänä oli 713 kunnallisveroa koskevaa lyhennys ja lykkäysasiaa, jotka ratkaistiin siten, että 295 tapauksessa vero poistettiin, 6 tapauksessa veron määrää oikaistiin, 108 tapauksessa veron määrä jäi muuttumattomaksi ja 249 tapauksessa veron maksuaikaa pidennettiin. Kansaneläkemaksua koskevia lyhennysasioita kaupunginhallitus käsiteli 228 määrätien maksun poistettavaksi 159 tapauksessa, oikaistavaksi 65 tapauksessa ja pysymään muuttumattomana 4 tapauksessa.

Kertomusvuoden alkupuolella toimitettiin ylimääräinen verotus v:n 1942 varojen perusteella ja veroluettelon lyhennysote asetettiin nähtäväksi maaliskuun 1 p:stä 14 p:ään

Verovelvollisten lukumäärä oli 14 244 ja maksuunpannun veron kokonaismäärä 303 308 035 mk, kuten alla olevasta yhdistelmästä tarkemmin selviää:

	Mk		Mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	201 731 325	Veronkorotus asianomaisen	
Osuuskunnille määrätty vero ..	18 731 220	lain 43 §:n perusteella	22 170
Muille verovelvollisille määrätty vero	82 814 000	Jälkivero aikaisemmilta vuosilta	9 320
		<u>Veron kokonaismäärä</u>	<u>303 308 035</u>

Kunnallistaksoitus valmistui kesäkuun loppuun mennessä ja taksoitusluettelo oli asetettu nähtäväksi heinäkuun 7 p:stä 20 p:ään. Tutkijalautakunta käsitteli elokuussa sille taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli kaikkiaan 997. Taksoituksen tuloksesta mainittakoon, että verovelvollisten lukumäärä oli 158 238 ja veroäyrien 81 937 283. Tutkijalautakunnalle tehtyjen muistutusten johdosta veroäyrimäärä aleni 81 466 994:ään, joista tuli kiinteistötulosten osalle 6 371 515, elinkeinotulosten osalle 24 411 452 ja palkkaj.m. tulosten osalle 50 684 027. Veroäyriä hinnaksi vahvistettiin 7: 75 mk.

Kunnallistaksoituksen ohessa suoritettiin myös kansaneläkemaksujen määrääminen ja maksuunpanoluettelo oli asetettu nähtäväksi samaan aikaan kuin taksoitusluettelo.

Valtion tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1943 valmistui sekä Helsingin kaupungin että Kulosaaren huvilakaupungin osalta lokakuun puoliväliin mennessä ja veroluettelon lyhennysote asetettiin nähtäväksi lokakuun 20 p:stä marraskuun 2 p:ään. Tulo- ja omaisuusveroa määrättiin 129 413 helsinkiläiselle ja 464 kulosaarelaiselle verovelvolliselle. Maksuunpannun veron kokonaismäärä nousi Helsingissä 1 809 691 853: 67 mk:aan ja Kulosaarissa 137 633 054: 15 mk:aan, mitkä määrät jakaantuivat seuraaviin eriin:

	Helsingissä, mk	Kulosaarissa, mk
Tulovero	1 565 941 380: 50	14 084 633: 50
Omaisuusvero	193 420 516: 85	7 676 180: 40
Veronkorotus asianomaisen lain 96 §:n perusteella ...	3 153 356: 75	1 593 191: 25
Jälkivero aikaisemmilta vuosilta	47 176 599: 57	114 279 049: —
<u>Veron kokonaismäärä</u>	<u>1 809 691 853: 67</u>	<u>137 633 054: 15</u>

Valtion tulo- ja omaisuusverotusta koskevien valitusten lukumäärä oli Helsingissä 1 233 ja Kulosaarissa 7.

V:n 1943 tulon ja omaisuuden perusteella annettavan toisen sotalainan määrääminen saatiin loppuunsaoritetuksi marraskuun puoliväliin mennessä ja lainaluettelon lyhennysote oli asetettu nähtäväksi marraskuun 16 p:stä 29 p:ään. Lainanantovelvollisia oli Helsingin kaupungissa 28 904 ja Kulosaaren huvilakaupungissa 369 henkilöä. Maksettaviksi määrättyjen lainojen kokonaismäärä nousi Helsingissä 1 422 046 200 mk:aan ja Kulosaarissa 22 992 400 mk:aan, kuten alla olevasta yhdistelmästä tarkemmin selviää:

	Helsingissä, mk	Kulosaarissa, mk
Tulojen perusteella maksettava laina	420 268 900	3 364 500
Omaisuuden perusteella maksettava laina	1 010 274 700	19 808 900
Vähennys asianomaisen lain 5 §:n perusteella	8 497 400	181 000
<u>Lopullinen lainamäärä</u>	<u>1 422 046 200</u>	<u>22 992 400</u>

V:n 1943 ylimääräistä tuloverotusta ja suhdanneverotusta koskevat veroluettelon lyhennysotteet pantiin nähtäväksi joulukuun 21 p:stä 1944 tammikuun 4 p:ään 1945. Ylimääräistä tuloveroa maksamaan määrättiin Helsingissä 45 495 henkilöä ja Kulosaarissa 288 henkilöä. Maksettavaksi pannun veron kokonaismäärä nousi 534 737 456 mk:aan,

josta 525 800 626 mk tuli helsinkiläisten ja 8 936 830 mk kulosaarelaisten osalle. Osakeyhtiöiden ja muiden verovelvollisten kesken veromäärä jakaantui seuraavasti:

	Helsingissä, mk	Kulosaareissa, mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	285 486 650	1 450 860
Muulle verovelvollisille määrätty vero	240 313 976	7 485 970
Veron kokonaismäärä	525 800 626	8 936 830

Suhdanneveroa määrättiin 2 469 helsinkiläiselle ja 11 kulosaarelaiselle kaikkiaan edelliselle 1 606 443 478 mk ja jälkimmäisille 68 181 024 mk, mitkä määrät jakaantuivat osakeyhtiöiden ja muiden verovelvollisten kesken seuraavasti:

	Helsingissä, mk	Kulosaareissa, mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	1 525 443 404	2 752 101
Muulle verovelvollisille määrätty vero	37 064 389	293 136
Jälkivero aikaisemmilta vuosilta	43 935 685	65 135 787
Veron kokonaismäärä	1 606 443 478	68 181 024

Kertomusvuoden aikana määrättiin verovelvollisten maksettavaksi tulo- ja omaisuusveron ennakkoa omaisuuden sekä sellaisten tulojen perusteella, joihin nähden ei tapahtunut veron ennakkopidätystä tulon lähteellä. Tämän verotuksen tuloksesta ei ole tehty lopullista tilastoa syystä että maksuunpantuihin veromääriin nähden on tapahtunut alitukseen oikaisuja. Sellaisia työnantajia, joille on myönnetty oikeus veromerkkejä käyttämättä toimittaa veronpidätyksiä, oli 330.

Viraston käytettävänä oli kertomusvuoden alussa valtion varoilla ostettua kalustoa 528 410:65 mk:n ja kaupungin varoilla ostettua kalustoa 456 870:95 mk:n arvosta. Helmikuun 27 p:n vastaisena yönä tapahtuneen ilmapommituksen johdosta tuhoutui joitakin kirjoitus- ja apupöytiä sekä tuoleja ja lampuja. Vuoden lopussa oli valtion kaluston arvo 534 696:65 mk ja kaupungin kaluston arvo 469 161:75 mk.

Marraskuun lopussa siirrettiin virasto Unioninkadun 27:ssä — Aleksanterinkadun 28:ssa sijaitsevasta huoneistostaan Pohjois-Hesperiankadun 15:een — Töölöntorinkadun 2:een.

Verotusvalmisteluviraston tarkkailijan kertomus v:lta 1944 oli seuraavan sisältöinen:

Verotusvalmisteluviraston kuukausitilien tarkastus toimitettiin heti tilien valmistuttua, jolloin sekä lääninhallitukselle että kaupunginhallitukselle lähetettyihin tili-ilmoituksiin merkittiin asianmukainen tarkastuslausunto. Mahdolliset tileihin kohdistuvat muistutukset sisällytettiin mainittuihin lausuntoihin.

Verotusvalmisteluvirastossa oli vuoden aikana 120 valtion ja 89 kunnan palkkaamaa viranhaltijaa sekä 323 viranhaltijaa, jotka saivat palkkaa sekä kaupungilta että valtiolta.

Verotusvalmisteluviraston v:n 1944 menoarvio vahvistettiin valtion puolesta heinäkuun 2 p:nä. Menoarviossa oli verotusvalmisteluviraston menot arvioitu kaikkiaan 17 013 705 mk:ksi, josta valtion osuus oli 9 059 666 mk ja Helsingin kaupungin osuus 7 954 039 mk. Suurehko erotus valtion ja kaupungin osuuksien välillä johtui siitä, ettei kaupunki huomionnut menoarviossa viranhaltijoille suoritettavia kalliinajanlisäyksiä eikä kansaneläkevakuutusmaksuja kuten valtio, vaan kaupunginhallitus myönsi niihin tarvittavat varat myöhemmin lisämäärärahoina. V. 1944 verotusvalmisteluviraston tehtävät lisääntyivät huomattavasti uusien verotustehtävien johdosta. Koska osa näistä tehtävistä kohdistui sellaiseen valtion verotukseen, jonka tehtävien suorittamisesta ei oltu tehty sopimusta valtion ja kunnan välillä, myönsi valtio näitä töitä varten erikseen 2 899 858 mk:n suuruisen lisämäärärahan, jolla mm. palkattiin mainittuun tarkoitukseen käytetty lisätyövoima. Verotusvalmisteluviraston menoarviossa olevia menomomentteja ylitettiin kertomusvuonna jossain määrin ja ylitykset hyväksyttiin asianmukaisesti. Käyttämättä jäi eri määrärahoja yhteensä 934 094:05 mk.

Kertomusvuoden aikana kaupunginhallitus myönsi, paitsi edellä mainittuja kalliin-
ajanlisäyksiä, 831 301: 10 mk, erinäisiin viransijaisuuspalkkioihin, kesälomakorvauksiin,
vuokramenoihin sekä joihinkin tilinylityksiin lisämäärärahoja yhteensä 273 896: 65 mk.

Verotusvalmisteluviraston v:n 1944 tilien loppuyhdistelmän mukaan valtion menot
olivat 11 025 429: 95 mk ja Helsingin kaupungin menot 8 619 652: 20 mk. Koska valtio
lisäksi suoritti henkikirjanotteista 35 000 mk ja valtion verolomakkeiden painatuksesta
240 000 mk sekä kaupunki taksoitusluettelon ja kunnallisverolippujen kirjoittamisesta
340 000 mk, oli valtion lopullinen osuus verotusvalmisteluviraston menoihin 11 300 429: 95
mk ja kaupungin osuus 8 959 652: 20 mk. Viimeksi mainitusta rahamäärästä on kuitenkin
vähennettävä valtion ja kaupungin yhteisiin menoihin kuulumattomina tutkijalauta-
kunnan palkat, 3 325 mk, joten kaupungin lopulliseksi osuudeksi jäi 8 956 327: 20 mk.
